

Teori og praksis

Kjære leser,

høsten har avløst en strålende sommer på Østlandet. For mange logopedier innebærer høsten et møte med nye klienter, kanskje nye arbeidsoppgaver, utfordringer og muligheter. For andre betyr høsten studiestart, om det er videreutdanning, kurs eller å starte på en helt ny kunnskapsvei. Flere steder i landet har et nytt kull logopedstudenter begynt sin utdanning. Vi ønsker dem lykke til og håper at mange ser fordelene med å bli studentmedlem. Gjennom sommeren har også mange masterstudenter levert og fått godkjent sine oppgaver, og ønskes nå velkommen som fullverdige medlemmer i Norsk Logopedlag. Gratulerer, kjære nye kolleger!

Logopedi er et fag som krever omfattende teorikunnskap på de ulike områdene, samtidig som det er et praktisk og klinisk håndverk. Vi blir ikke gode praktikere av bare å lese eller se instruksjonsvideoer om nye metoder, vi trenger å prøve, anvende og utvikle vår kunnskap i samspill med brukere.

I Norge er logopedi et universitetsstudium, mens det i andre land (f. eks. Tyskland og Nederland) også tilbys som en mer praktisk rettet treårig høyskoleutdanning, sammenlignbar med fysioterapi i Norge. Alle utdanningsforløp har sine fordeler og ulemper, hvor lengre fagspesifikke utdannelse lettere gir rom for lengre praksisperioder. I dag har de fleste norske logopedstudenter 8-10 uker praksis, fordelt på to uker for hvert av de ulike fagområdene språkvansker hos barn, taleflyt, afasi og stemme, samt rådgiving eller spesialpedagogisk utviklingsarbeid. Dette er viktige uker for å få et innblikk i den logopediske hverdagen, men dessverre ofte for lite for virkelig å kunne prøve seg og utvikle erfaring. De fleste nyutdannede logopedier opplever nok at det er i det første året etter studiene at de virkelig lærer å bli logoped, gjennom sine jobber.

Samtidig ser utdanningsinstitusjonene at det stadig blir vanskeligere å finne nok praksisplasser og man undrer seg over hvorfor. For det finnes mange dyktige logopedier i vårt land som skulle være velegnet til å dele sin erfaring og sin arbeidsplass. Kan noe av årsaken ligge i at noen opplever det som krevende å starte med «nyopplæring» for to uker av gangen? Kan det være begrensende å bare skulle ha praksis, og dermed brukere, innenfor ett område, f. eks. stamming? Er logopedier for beskjedne, så de ikke ser på egen kunnskap og erfaring som god nok for å deles? Fra egen arbeidsplass ser jeg flere av disse utfordringene i hverdagen. Tidsbruk er nok en av de mest avgjørende faktorer for hvor ofte vi takker ja til studenter, fordi logopedien som praksisveileder må møte utfordringen det er å ha god nok tid til veiledning av studenter uten at det skal gå ut over den allerede pressede tidsrammen som er til rådighet for pasientbehandling. I og med at studenter møter nye fagområder hver gang, vil det alltid være en startfase som krever at man bruker mye tid, og når studenten (og veilederen) begynner å bli trygge på at han eller hun kan prøve seg i større grad selvstendig, da er praksis gjerne allerede over.

Å være praksissted har også fordeler. I sommer fikk vi på Sunnaas forespørsel om å ha to tyske logopedstudenter i praksis hos oss – for hele 6 uker. Etter den første skepsisen til hvordan dette skulle gjennomføres med hensyn til språklige utfordringer, hvor gjensidige forventninger ble avklart (som i verste fall kunne bli seks uker med ren observasjon uten å forstå så mye), tok vi sjansen og sa ja. Dette ble en meget positiv opplevelse for mange, inkludert noen av pasientene våre som syntes det var strålende å kunne utfordre seg selv med å lære studentene norsk, og å bytte mellom engelsk og noe tysk de kunne fra før. Vi hadde i utgangspunkt tenkt at studentene hovedsakelig ville kunne

jobbe med oral-motorikk hos pasienter som ikke hadde store språkvansker, men gjennom oppholdet ble det naturlig for dem å møte både afasipasienter og andre personer med språk- og kommunikasjonsvansker. Jo, vi brukte en del ekstra tid på å forklare og oversette informasjon, til gjengjeld fikk vi mange gode diskusjoner om metoder, teknikker og teorier fra ulike land. Ikke minst fikk noen pasienter et mer intensivt tilbud enn hva vi kunne ha tilbudt, fordi studentene kunne supplere logopeditime med ekstra øvelser. Når man tenker på hvorfor dette gikk så bra ser man flere faktorer: studentenes personlighet og motivasjon (de må selv finne praksisplassen), deres faglige forkunnskaper (de skulle begynne på det tredje og siste året) og praksislengden! Spesielt det siste gjorde en merkbart forskjell i den kliniske hverdagen og samsvarer med noe vi også har observert når andre faggrupper har lengre praksisperioder – studenten tilfører praksisstedene og dermed pasientene ressurser når de kommer forbi den første lærings- og innføringsperioden.

Jeg ser at det er mange logopedier og ikke minst studenter som ønsker lengre praksis. Det er også en visjon som ligger i arbeidet mot en logopedisk profesjonsutdanning, men det tar tid. Enn så lenge må vi tilrettelegge de forhold vi har for gode praksisplasser, men kanskje vi kan vurdere behovet for to ukers bolker og se faget mer som helhet? Jeg håper i hvert fall at mange av dere er positive når utdanningsinstitusjonene ringer for å forhøre seg om praksisplasser og oppfordrer også logopedier til selv å ta kontakt om du ønsker å ta imot studenter!

Med ønske om en god høst,

